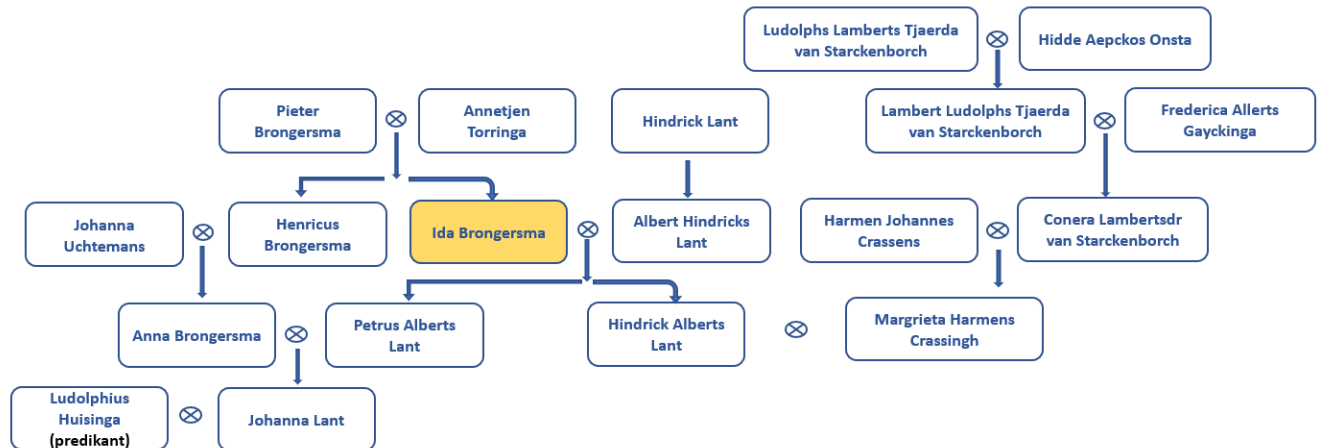

De kinderen van Pieter Brongersma en Annetjen Toringa

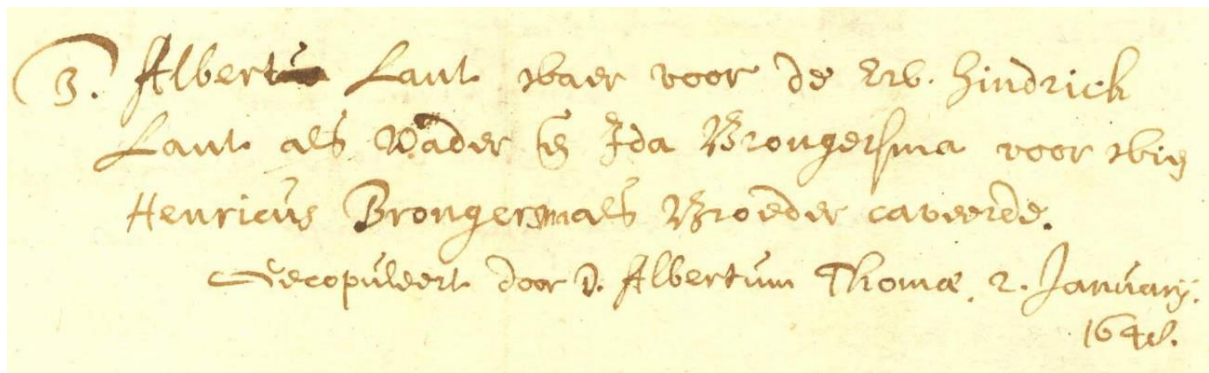
Ida en Geertruit Brongersma

Albert van der Kaap

Ida Brongersma

Ida (Ideke) Brongersma, dochter van Pieter en Annetjen en oma van Johanna, werd rond 1628 geboren in Groningen. Zij trouwde op 2 januari 1648 in Groningen met de apotheker Albert Hindricks Lant(s), zoon van Hindrick Lant(s). Zij kregen o.a. een dochter, Trijntien, geboren aan de Brede Markt en gedoopt op 21 november 1649 in de A-kerk in Groningen, een zoon Petrus, gedoopt op 16 november 1651 in Groningen, een dochter Annetien, gedoopt op 20 november 1653 in Harlingen¹ en een zoon Hendrick, gedoopt in Harlingen op 1 februari 1657.²

Albert Hindricks Lant

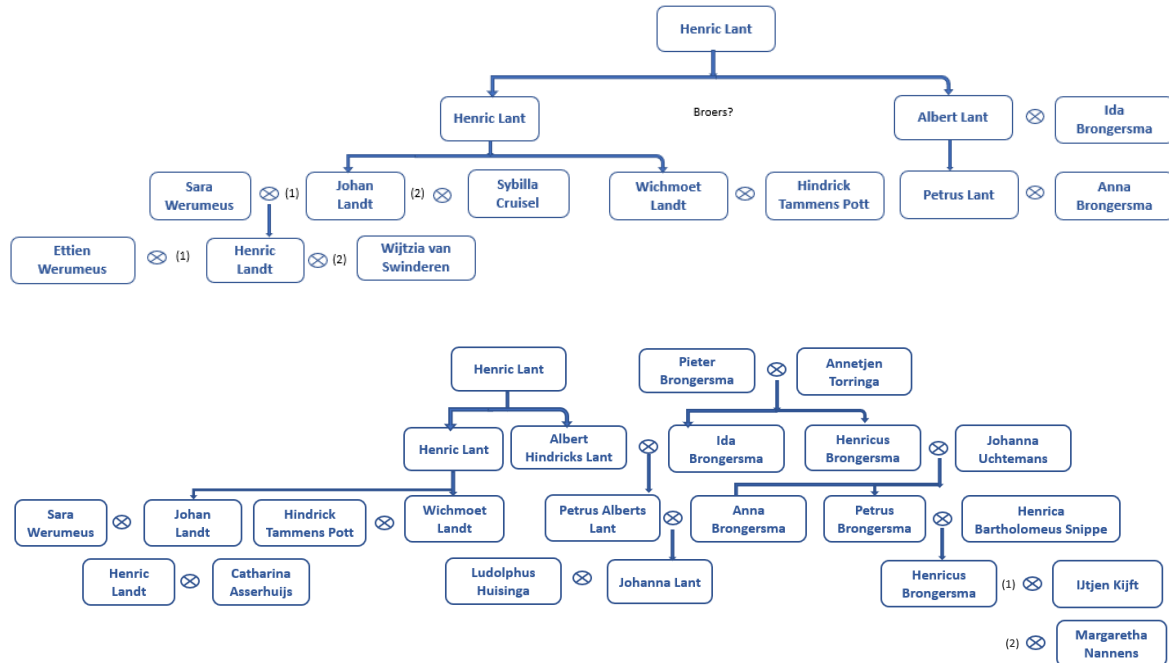
Wie de voorouders van Albert Lant waren is niet te achterhalen, anders dan dat zijn vader een Hendrick Lant zal zijn geweest. Het is verleidelijk om in Albert en broer van Henric Lant te zien. Deze veronderstelling is gebaseerd op:

1. het feit dat zoon Petrus Lant, getrouwd met Anna Brongersma, een neef was van een hopman Pott. Hopman Hindrick Tammens Pott was getrouwd met Wichmoet Lant.

¹ <https://www.openarch.nl/frl:89b1f825-3f74-4d3f-bc8a-806924b1f55c>

² <https://www.openarch.nl/frl:d064da04-af56-4bab-b0a1-9d6e5520b3d3>

2. Het feit dat Henric Landt, getrouwd met Catharina Asserhuijs, een neef genoemd wordt van Johanna Lant. In feite is hij een achterneef.³

Wichmoet Lants

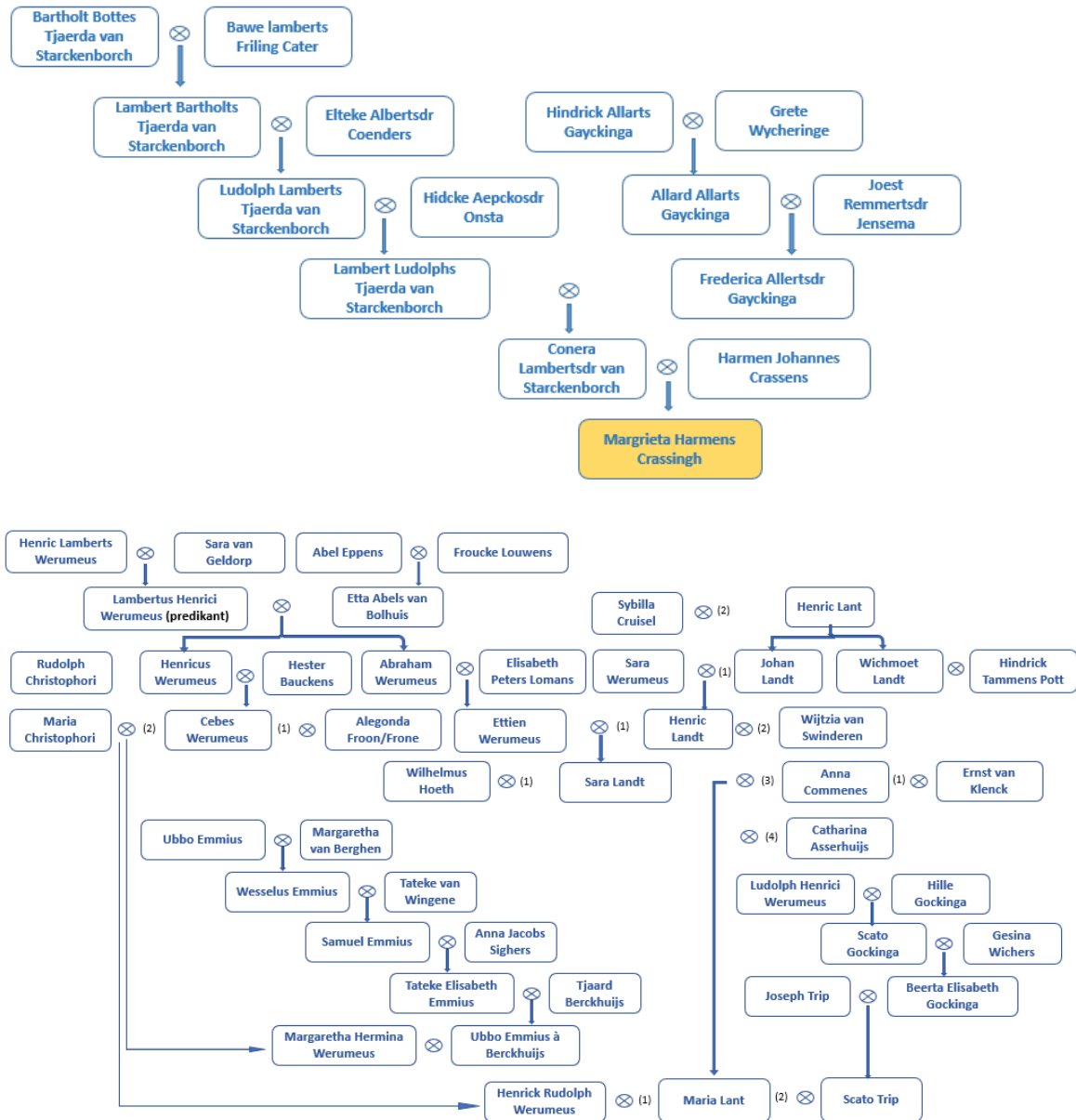
Wichmoet Lants, dochter van Hindrick en Margrieta, trouwde op 6 augustus 1651 met Hindrick Tammens Pott, zoon van Tamme Hindricks Pott en Grietje Cornelis. Hindrick Pott werd in 1647 lidmaat van de Hervormde gemeente in Groningen. De vader van Wichmoet was lid van het koopmans- en kramers gilde, waarvan ook Hindrick in het jaar van zijn huwelijk lid werd. Wichmoets ouders bezaten vermoedelijk enig vermogen. Zij had drie broers en drie zussen. Broer Jan huwde (1) met Sara Werumeus en (2) met Sybilla. Zus Christina huwde met Tjaart Gerlacius, gezwoorene en burgemeester. Het huwelijk van Wichmoet en Hindrick bleef kinderloos.

Hindrick was achtereenvolgens vaandrig, luitenant en hopman in het burgerregiment in Groningen en gezwoorene, weesheer en kluftheer en taalman, voorzitter van de kluftheren. Ook was hij voogd van de Nieuwe Kerk en van het Blauw Groene Weeshuis.

Hindrick, die niet gestudeerd had, ontwikkelde zich, mogelijk met geld van zijn schoonvader, tot een rijk man, waardoor hij aan veel personen en instanties geld kon uitlenen. Hij bezat veel land en huizen, zoals een stuk land in Scheemda (56 ¾ deimpten) en een stuk land in Midwolde (73 deimpten), beide samen met raadsheer Wicher Pott. Ook had hij een huis in de Lelystraat, een stuk land in Noordbroek samen met stadssecretaris Tammen en een stuk land op de Korengast samen met burgemeester Muntinge. Samen met zijn neef Jacobus Hanepott had hij een stuk land en een plaats in Eenrum, een stuk land en een plaats in Noordbroek, een stuk land bij de Barkmolen, een plaats en een stuk land in Engelbert en een stuk land in Westerbroek. Uit andere

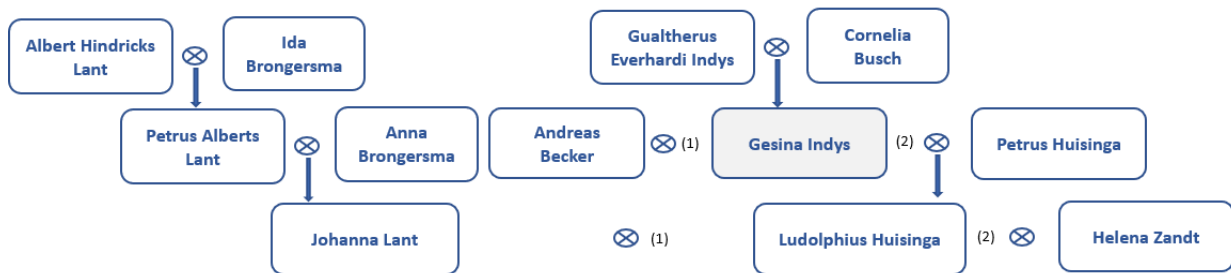
³ <https://www.allegroningers.nl/zoeken-op-naam/persons?ss=%7B%22q%22:%22Ludolphus%20Huisinga%22%7D>

stukken blijkt het bezit van een huis in de Boteringestraat, waar veel elite woonde, en een huis in de Rozenstraat.⁴

⁴ Peterzon, Marike Dora (2016). Civic culture, patrimonial state en sociaal kapitaal. De stad-Groninger elite in de zeventiende eeuw. University of Groningen (proefschrift).

<https://research.rug.nl/en/publications/01e8ef40-1b76-4f42-bacf-b0e61429abf3>

Uit het tweede huwelijk werden geboren, Johanna, Ricqueline, Rikelina (huwde de predikant Nicolaas Metelerkamp), Petrus (predikant), Jan en Gesina.

Ludolphus Huisinga werd op 28 juli 1674 in de Martinikerk van Groningen gedoopt als oudste zoon van het echtpaar Petrus Huisinga en Gesina Indys. Hij groeide op in de Cromme Elleboog en het Cromme Jat (tegenwoordig resp. Kleine Kromme Elleboog en Grote Kromme Elleboog). Die twee straatjes kwamen allebei uit op het Jat (tegenwoordig Oude Kijk in 't Jatstraat). Ludolphus was in de jaren '80 van de zeventiende eeuw leerling aan de Latijnse School. Na de Latijnse School "met lof doorgegaan zynde" werd hij op 14-jarige leeftijd – rond 1688 – ingeschreven als theologisch student te Groningen.

In die tijd was de theologische faculteit van Groningen verwickeld in een verhitte strijd tussen de Groningse hoogleraren Johannes Braunius (ca. 1630-1708) en Johannes a Marck (1656-1731). De coccaanse en cartesische (vrijzinnige) opvattingen van Braunius waren onverenigbaar met de voetiaanse (conservatieve) opvattingen van Marck.

Huisinga oefende zich "in de [Oosterse] Talen onder den beroemden Professor Johannes Braunius en in de theologie onder de vermaarden Professor Paulus Hulsius (de opvolger van Marck die naar Leiden was vertrokken), en zodanig zich beneerstigende, dat hy in de zyn 18 jaar, onder het classis te Loppersum met roem S.S. Minist. Cand. verklaart wierde, in het jaar 1692", aldus diens in memoriam (1734).⁵

Huisinga vertrok in 1694 naar Guinee, waar hij predikant werd in het slavenfort Elmina. Blijkbaar had de directeur-generaal van de Kust van Guinee behoefte aan stichtelijke woorden, want een paar jaar eerder had hij enige geboden uitgevaardigd met als vierde onderwerp 'de sware sonde van de hoererij en overspel die nochtans daegelijks hoe langer hoe meer in swangh gaet'.⁶

Ds. Ludolphus Huisinga werd vanzelfsprekend niet naar de Goudkust uitgezonden om kritiek te leveren op de slavenhandel. De slavernij als fenomeen werd in de zeventiende en achttiende eeuw verdedigd door de Nederduits-Gereformeerde Kerk en door de Katholieke Kerk. Ter verdediging werd vaak de Cham-ideologie aangehaald: de Afrikanen werden beschouwd als de door Noach tot knechtschap vervloekte nakomelingen van Cham en daarmee werd de slavenhandel vergoelijkt. In de zeventiende eeuw plaatsen enkele predikanten kritische kanttekeningen, te weten de Vlissingse predikant De Raad en de Hoornse predikant Hondius. Ds. De Raad schreef in 1665 het traktaat

⁵ <https://www.derkjordaam.com/de-waereldt-zag-hy-door-en-alles-vol-elende-zonde-ydelheit-en-ramp-waaren-hy-zich-wende/>

⁶ <https://www.derkjordaam.com/de-waereldt-zag-hy-door-en-alles-vol-elende-zonde-ydelheit-en-ramp-waaren-hy-zich-wende/>

'Bedenkingen over den Guineeschen Slaef-handel der Gereformeerde met de Papisten' dat gereformeerden niet zouden mogen bijdragen aan de zonde van katholieken. Het op eerlijke wijze verkrijgen en houden van slaven was prima, maar wat aan de kust van Afrika gebeurde was een wrede vorm van diefstal. In 1679 schreef ds. Hondius een 'Swart register van duysent sonden' waarin hij stelde dat Afrikaanse slaven werden behandeld 'alsof het maar beesten waren'. Het geld dat daarmee werd verdiend was naar zijn zeggen een vloek. De kritiek bleef echter marginaal.⁷

Op 26 maart 1698 kreeg Huisinga toestemming om, vanwege ziekte, terug te keren naar Nederland. In juli meerde het schip aan in Amsterdam en nauwelijks een jaar later trouwde hij, op 17 september 1699, met de zestienjarige Johanna Lant. Het huwelijk werd ingezegend door dominee Lambertus Bieruma. Hij werd vervolgens predikant in Bierum (1700) en Kantens (1704).

Johanna stierf al snel en Ludolphus hertrouwde in 1703 (ondertrouw op 15 februari) met Helena Zandt, dochter van Johannes Zandt en Richelle Huisman. Een tante van zijn tweede vrouw was in tweede huwelijk getrouwd met een boekhouder van de W.I.C. en de man van een zus van Helena was aanvankelijk brouwer in Groningen, maar later hofmeester op Elmina en commandant van fort Coenraadsburg. Een nicht van Helena was getrouwd met een boekhouder van de W.I.C. (kamer Groningen) en ook hun zoon en kleinzoon vervulden die functie.

Toen Ludolphus Huisinga, waar hij al sinds 1704 predikant was, zijn einde voelde naderen, schreef hij zijn eigen grafschrift dat na zijn overlijden, op 26 augustus 1734, werd afgedrukt. Een geweldige dichter was hij zeker niet:

*Hieronder lelt het stof van een die dertig jaren
En meer, den Heilant. heeft gepredikt aan zondaren.*

*Boeklezen was hem zoet, maar vindt niet dat by zocht
Voor dat Genadekracht van Godt zyn hart bewrogt,*

*De waereldt zag hy door: en alles vol elende,
Zonde, ydelheit en ramp, waar henen hy zich wende,*

*Hij zegt U die dit leest vanonder deze steen:
Vrees God, heb Jezus lief, vliedt zonde; nu, ga heen!⁸*

Hindrick Alberts Lant

Een andere zoon van Ida en Albert, Hindrick Alberts Lant, werd geboren rond 1653 in Groningen en overleed voor 4 maart 1696 in dezelfde plaats. Hij trouwde met Margrieta Harmens Crassingh, een dochter van ruiter Herman Jacobs Cragher/Harmen Johannes Crassens en Conera Lambertsdochter van Starckenborch (zie het schema hierboven). Ds. Nicolaas Verlage was in 1668 voogd over de kinderen, Margaretha, Gretha Josina en Jacoba van Herman en Conera Of dat ook gold voor de andere kinderen, Hindrick, Jan, Cunera en Tetesina is onduidelijk.

⁷ <https://www.derkjordaen.com/de-waereldt-zag-hy-door-en-alles-vol-elende-zonde-ydelheit-en-ramp-waar-henen-hy-zich-wende/>

⁸ Boekzaal 1734. <https://bit.ly/3hS3ZAG>

Deze tak van de familie Van Starckenborch sympathiseerde al vroeg met de Reformatie. Een broer van Lambert, de overgrootvader van Conera, Claes Starckenborch, studeerde in 1553 in Heidelberg. Deze Claes was net als Lambert en broers Tyteke en Johan en hun moeder Bawe Frilings (van de Dijkumborg), betrokken bij de Beeldenstorm in Garsthuizen (Groningen). De zonen van Barthold Tjarda van Starckenborch en Bawe Frilings verzochten in 1566 de pastoor om de afgoden uit de kerk te werpen. Toen hij weigerde hebben ze een tralie los laten losbreken, zodat een jongetje naar binnen kon kruipen om de deur open te doen. Vervolgens hebben ze de beelden stukgeslagen. Hun moeder, Bawe, dankte God dit te mogen beleven. Om ook zelf iets te doen, sneed ze enige doeken kapot. In Oosternieland heeft Claes met twee helpers, op een zondag voor de mis de beelden en kleden en doeken vernield. We moeten deze plundering door de van Starckenborchs, in aanwezigheid van hun vrouwen, volgens Formsma, niet zien als een sadistisch vandalisme. *'Het was voor hen een plechtig moment eindelijk hun kerk te mogen zuiveren van wat zij zagen als afgoderij.'*

Na de komst van Alva, die de landvoogdes Margaretha van Parma kwam aflossen om orde op zaken te stellen, namen verschillende broers Starckenborch de wijk naar Oost-Friesland. Barthold, hoofdelling in Tinallinge, stierf op 15 april 1573 in het over de grens gelegen Marienwehr op de Valckenhof, waar hij in de kerk werd begraven. Van hem is zijn grafzerk bewaard gebleven. Hieruit blijkt duidelijk dat hij is gevlucht voor Alva. Zijn goederen werden verbeurd verklaard.⁹

<p>Bartholdus jacet hic sub marmore Tjarda sepultus Starckenburgiaca nobilitate fatus Hic patriam et patrios pro Christo sprevit honores Dum fugit Albani vim rabiemque ducis Nunc pro terrestri patria nova patria coelum est In quo nulla ferus jura tyrannus habet</p>	<p>Hier ligt Bartholdus Tjarda onder marmer begraven Uit Starckenborchs geslacht geboren Hij heeft zich voor Christus afgekeerd van vaderland, van vaderlands eerbetoon (vaderlandse ambten) Terwijl hij vlucht voor het geweld en de woede van leider Alva. Nu is in plaats van het aardse vaderland de hemel zijn nieuwe vaderland waarin een wilde tiran geen enkele rechten heeft.</p>
--	---

Ook zijn broer Boite stierf in Oost-Friesland (1568 in Emden) en dat gold ook voor zijn broer Willem die in 1575 in het eveneens in Oost-Friesland gelegen Hinte stierf.

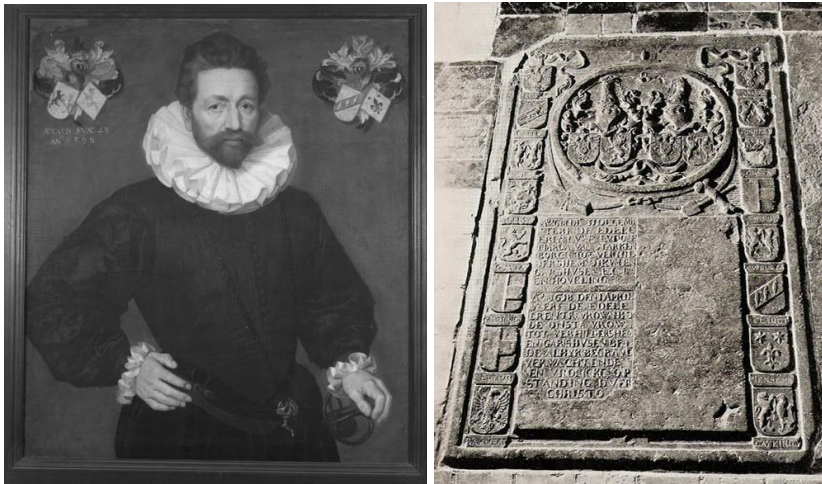
Verhildersum

Lambert Tjarda van Starckenborgh (1592-1646), de grootvader van Margrieta Harmens Crassingh (vrouw van Hindrick Alberts Lant) en getrouwd met Frederica Allertsdr. Gayckinga, kreeg van zijn ouders de borg Verhildersum te Leens. Hij noemde zich heer op Verhildersum, jonker en hoofdelling te Leens, Wehe en Zuurdijk. Ook de borg in Wehe (Borgweer) was in bezit van de Van Starckenborghs gekomen.

⁹ <http://bit.ly/3sOSry0>

Lambert Tjarda van Starckenborch en Frederica Gayckinga.

Allard Gayckinga (de vader van Frederica) en de grafsteen van Ludolph Tjaerda van Starckenboch en Hidcke/Hidde Onsta in de kerk in Leens, de ouders van Lambert.

Verhildersum in Leens.

Op onderstaand schilderij, geschilderd in 1670 door Martinus van Grevenbroeck, is Allard Tjarda van Starckenborgh (1620-1673), broer van Conera, afgebeeld met Gratia Susanna Clant, zijn vrouw en hun kinderen. Twee engeltjes in de lucht houden de familiewapens van Starckenborgh en Clant vast. Zij symboliseren gestorven kinderen. Rechtsboven is de borg Verhildersum te zien en in het midden de Petruskerk van Leens.¹⁰

Herenbank in de Petruskerk in Leens met de familiewapens van Starckenborgh, Clant, Gaykinga en Coenders.

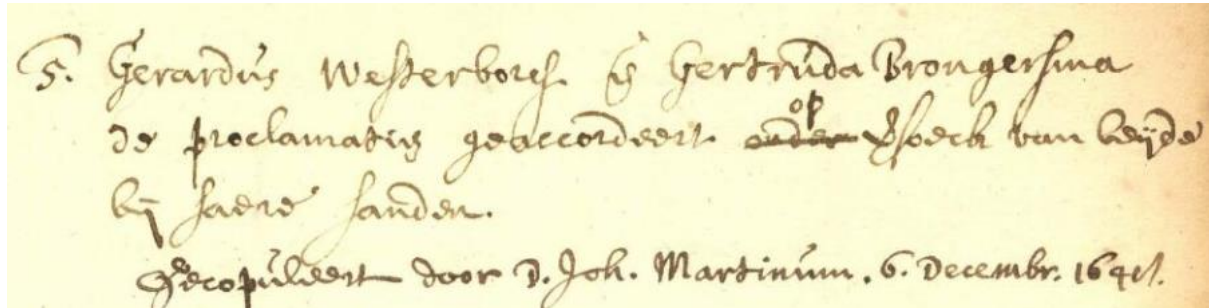
¹⁰ <https://www.deverhalenvangroningen.nl/alle-verhalen/het-grote-familieportret-tjarda-van-starckenborgh>

Kinderen van Hindrick en Margrieta

Hindrick en Margrieta kregen een aantal kinderen, van wie een deel jong overleed. Zo droegen twee kinderen de naam Albert en zelfs drie de naam Ida, van wie een werd geboren in de Kleine Nieuwstraat en op 13 november 1681 in de A-kerk werd gedoopt. Verder was er een dochter Keniera (ongetwijfeld een verbastering van Conera, de naam van de moeder van Margrieta) en dochter Tetasina, geboren rond 1690 in Bourtange en begraven op 5 februari 1735 in Wierum. Zij trouwde op 8 mei 1723 in Groningen met Wilhelmus Heijne, afkomstig uit Cirkwehrum (Oost-Friesland).

Geertruit Brongersma

Geertruit (Gertruda) Brongersma, dochter van Pieter en Annetjen, trouwde op 6 december 1648 in Groningen met Gerardus Westerborgh, van wie niets bekend is, ook zijn beroep niet.

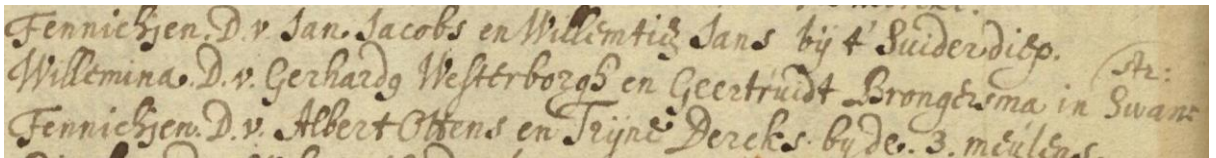
Geertruit en Gerardus kregen tien kinderen¹¹:

- Jan Westerborgh, geboren aan de Markt in Groningen, gedoopt op 29 juli 1649.
- Jan Westerborgh, geboren in de Zwanestraat, gedoopt op 2 februari 1651.
- Wilmtjen Westerborgh, geboren in de Zwanestraat, gedoopt op 25 maart 1660.
- Willemina Westerborgh, geboren in de Zwanestraat, gedoopt op 30 juni 1661.
- Eitze Westerborgh, geboren op 3 augustus 1661 in Groningen in de Zwanestraat, gedoopt aldaar op 10 augustus 1661.
- Pieter Westerborgh, geboren in de Zwanestraat, gedoopt op 18 december 1663 in Groningen.
- Willemina Westerborgh, geboren in de Zwanestraat, gedoopt op dinsdag 13 februari 1666 in Groningen. Getrouwd op 23 oktober 1693 (huwelijkscontract 6 oktober 1693) met Petrus Having(h)a, geboren in Termunten, overleden in 1728, zoon van organist en schoolmeester Frerick Tonnis Havingck en Grietie Bolts (begraven op 4 mei 1666 in Termunten). Uit dit huwelijk:
 - Frederik Havinga, geboren op de Singel in Groningen, gedoopt op 6 juni 1694 in de Nieuwe Kerk.
 - Gerardus Havinga, geboren op de Singel in Groningen en gedoopt op 15 november 1696 in de Grote Kerk in Groningen, overleden in 1753 in Alkmaar. Getrouwd met Eva Lijsinga. Gerardus was organist van de Nicolaaskerk in Appingedam en de Grote of Sint-Laurenskerk in Alkmaar.¹²
 - Hindricus Havinga, geboren in de Haddingestraat en gedoopt op 12 december 1698 in de Grote Kerk in Groningen. Hij was van 1720-1730 organist van de Pepergasthuiskerk en werd daarna predikant in Hellum en Petten. Hij trouwde (1) op 4 augustus 1736 in Petten met Hiltje Knoll en (2) op 5 januari 1742 in Petten met Engelina van Dijk, dochter van Jacobus van Dijk en Catharina Verhoef, met wie hij vier kinderen kreeg.
 - Margareta Havinga, geboren in de Nieuwe Ebbingestraat in Groningen, gedoopt op 9 juni 1701 in de Nieuwe Kerk.

¹¹ <https://www.genealogieonline.nl/genealogie-koops-hoving/12206.php>

¹² https://nl.wikipedia.org/wiki/Gerhardus_Havingha

Petrus hertrouwde op 13 april 1706 met Lamina Watsens, met wie hij tussen 1709 en 1718 nog negen kinderen kreeg.

- Etien Westerborgh, geboren in de Zwanestraat, gedoopt op 3 februari 1668 in de Nieuwe Kerk in Groningen.
- Joanna Westerborgh, geboren in de Stoeldraaiersstraat, gedoopt op 21 augustus 1670 in Groningen in de A-Kerk.
- Elisabeth Westerborgh, geboren in de Stoeldraaiersstraat, gedoopt op 20 mei 1673 in Groningen in de A-Kerk.

Petrus Havinga

Petrus, wiens broer Antonius predikant was in Woldendorp, wordt in 1680 lid van de gereformeerde kerk in Groningen en vanaf die tijd wordt hij genoemd als organist van de Pepergasthuiskerk op een orgel van Anthonie Verbeeck, dat vergroot werd door Arp Schnitger. Dit orgel staat sinds 1862 in de dorpskerk in Peize.

Vanaf 1683 was hij organist in de Academie- of Broerkerk op een orgel van Hendrick Harmes van Loon en Andreas de Mare. Een deel van het pijpwerk werd in 1702 door Schnitger gebruikt voor een nieuw orgel. Dit orgel werd in 1814 in de Der Aa-kerk geplaatst.

Op 22 februari 1694 wordt hij door Burgemeesters en Raad benoemd tot organist van de Martinikerk voor een traktement van 450 carolusgulden per jaar. Op 4 oktober 1708 vroeg Petrus om een zitplaats voor zijn vrouw in de Martinikerk. Het verzoek werd ingewilligd.

Zijn vrouw, Willemina, is rond 1703 overleden, waarna Petrus op 13 april 1706 in Groningen hertrouwde met Lamina Watsens, met wie hij tussen 1709 en 1718 nog negen kinderen kreeg.¹³

Petrus woonde 'op Cingel', in de Haddingestraat (waar ook de werkplaats van Schnitger gevestigd was) en aan de westzijde van de Nieuwe Ebbingestraat. Met Lamina heeft hij ook aan de Prinsenhofstraat gewoond en bij de geboorte van dochter Elisabeth woonde hij weer op de Singel.

¹³ Fidom, H. (red) (2020). *Het Maakzel van Agricola: De orgels van de Martinikerk te Groningen*. Walburg Pers.